

**การศึกษาเพื่อปวงชนในระบอบทศวรรษ :
รายงานการประเมินผล
การจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อปวงชน พ.ศ. 2543
(EFA 2000) ฉบับย่อ**

**Summary Report of
Thailand's Education for All
Assessment 2000**

ISBN : 974-7506-56-4

**รายงานการประเมินผล
การจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อปวงชน พ.ศ. 2543
(EFA 2000) ฉบับย่อ**

**Summary Report of
Thailand's Education for All
Assessment 2000**

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การศาสนา พ.ศ. 2543

314-316 ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง เขตป้อมปราบ กรุงเทพฯ 10100

นายปกรณ์ ดันสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. 223-3351, 223-5548

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารฉบับย่อของรายงานการประเมินผล การจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อปวงชน พ.ศ.2543 (EFA2000) ซึ่ง ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน คือ บทนำ ผลการดำเนินงาน และ การดำเนินการต่อไปในอนาคต

ในทศวรรษที่ผ่านมา การดำเนินการศึกษาเพื่อปวงชนในประเทศไทย มีความก้าวหน้าในเกณฑ์ที่น่าพอใจหลายเรื่อง อาทิ การเตรียมความพร้อมแก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่เพิ่มสูงขึ้น และที่เห็นได้ชัดคือ การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก เช่น การขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี การกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ยังเป็นจุดอ่อนที่ต้องมีการปรับปรุงและยกระดับมาตรฐานต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ ขอขอบคุณหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง จนกระทั่งการประเมินผลบรรลุวัตถุประสงค์ และหวังว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและผู้สนใจทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
ความนำ	1
วัตถุประสงค์	4
ผลการดำเนินงาน	5
ขอบเขตการนำเสนอและข้อจำกัดของข้อมูล	5
ผลการวิเคราะห์ดัชนี	6
การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	6
การศึกษาระดับประถมศึกษา	8
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	14
สภาพการอ่านออกเขียนได้ของผู้ใหญ่	17
การฝึกอบรมทักษะที่จำเป็น	18
การศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	19
การดำเนินการต่อไปในอนาคต	22
ภาคผนวก	53
ตารางแสดงผลการดำเนินการตามดัชนีสำคัญ	55
กราฟแสดงผลการดำเนินการตามดัชนีสำคัญ	77
แผนที่แสดงผลการดำเนินการตามดัชนีสำคัญ	85

บทนำ

ความนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกคน เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคมและชุมชน การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนจึงเป็นภารกิจสำคัญของรัฐที่ต้องดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว

ในปี พ.ศ. 2533 องค์การยูเนสโก และประเทศสมาชิกกว่า 150 ประเทศ ได้ร่วมกันรับรองปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (Education For All) ที่จอมเทียน ประเทศไทย ปฏิญญาดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานของปวงชน และมีกรอบการดำเนินงานตามเป้าหมายร่วมกัน 6 ด้าน คือ

1. ขยายการดูแลเด็กปฐมวัยและกิจกรรมเพื่อการพัฒนาอื่น ๆ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการ
2. ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงภายในปี พ.ศ. 2543
3. ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนผ่านมาตรฐานขั้นต่ำที่สูงขึ้น
4. ลดอัตราการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ ให้ได้ครึ่งหนึ่งของอัตราในปี พ.ศ. 2533 ภายในปี พ.ศ. 2543 โดยเน้นการเรียนรู้ของเด็กหญิงและสตรี

5. ขยายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของเยาวชนและผู้ใหญ่ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขภาพอนามัยและการทำงานอาชีพที่ดีขึ้น

6. เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และค่านิยม ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและครอบครัว ในรูปแบบและวิธีการหลากหลาย

เพื่อเป็นการปฏิบัติตามพันธกิจดังกล่าว ประเทศไทยได้กำหนดเป็นนโยบายการจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อปวงชนให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติ พุทธศักราช 2535 โดยจัดทำแผนปฏิบัติการหลักการศึกษาเพื่อปวงชน และกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานแต่ละด้าน ซึ่งมีเป้าหมายหลัก 9 ประการ ดังนี้

1. ขยายบริการการศึกษาเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือของประชากรหญิงและชาย ในกลุ่มอายุ 14-50 ปี ให้ได้ทั่วถึงภายใน พ.ศ. 2544

2. ขยายบริการการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อให้เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นครบถ้วนภายในปี พ.ศ. 2544

3. ขยายบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มด้อยโอกาสเป็นพิเศษ โดยเฉพาะกลุ่มคนพิการ เด็กยากจน เด็กในพื้นที่ห่างไกล และชนต่างวัฒนธรรม เด็กในชุมชนแออัดและแหล่งก่อสร้าง เด็กเร่ร่อน เด็กที่ถูกใช้แรงงาน สตรีด้อยโอกาส และเด็กไร้สัญชาติ โดยจัดให้กว้างขวางเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2.5 เท่า ภายในปี พ.ศ. 2544

4. ขยายบริการการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2544

5. ขยายบริการการให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการมีครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ทั้งในด้านโภชนาการและจิตวิทยาพัฒนาการ ในรูปแบบต่าง ๆ โดยดำเนินการอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

6. ขยายการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพร่างกายของนักเรียน ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานตามพัฒนาการช่วงอายุ ภายใน พ.ศ. 2544

7. พัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ในด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านวิชาการที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

8. รณรงค์เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่ประชาชน และขยายการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กว้างขวาง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

9. ให้มีระบบเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีการประสานข้อมูล-ข่าวสาร ความรู้ ระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น สำหรับเป็นแหล่งการเรียนรู้ของคนและชุมชน ภายใน พ.ศ. 2544 รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาการเรียนรู้ของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

ปี พ.ศ. 2543 เป็นปีที่ครบรอบทศวรรษของการประกาศปฏิญญาโลก องค์การยูเนสโก ได้เชิญชวนประเทศสมาชิกเข้าร่วมโครงการประเมินผลการศึกษาเพื่อปวงชน ค.ศ. 2000 (Education for All The Year 2000 Assessment, EFA 2000) กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยประสานงานกลางจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลระดับชาติ คณะอนุกรรมฝ่ายวิชาการ และผู้ประสานงานระดับชาติ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายเลขานุการในคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสนับสนุนการจัดเตรียมข้อมูลสำหรับการจัดทำรายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อปวงชน ของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนใน 6 ด้าน โดยใช้กรอบดัชนีหลักของยูเนสโก
2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของการดำเนินการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการหลักการศึกษาพื้นฐานเพื่อปวงชน

ผลการดำเนินงาน

ขอบเขตการนำเสนอและข้อจำกัดของข้อมูล

ด้วยวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาแล้ว การประเมินนี้จึงพยายามให้ครอบคลุมแผนงาน กิจกรรม และบริการทั้งของรัฐและเอกชน ทั้งในและนอกโรงเรียน ซึ่งมุ่งสนองตอบความต้องการในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานของเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ ในกรณี ยูเนสโก ได้วางแนวทางการประเมินผลการศึกษาเพื่อปวงชนที่สอดคล้องตามเป้าหมาย 6 ด้าน ในปฏิญญาโลก โดยกำหนดเป็นดัชนีหลัก 18 ตัว สำหรับใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ

อนึ่ง การนำเสนอผลการศึกษาค้างนี้ ได้นำเสนอบนพื้นฐานข้อจำกัดของข้อมูลบางประการ ได้แก่

1) จำนวนประชากรกลุ่มอายุ ใช้ข้อมูลที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้วิเคราะห์ ประเมินการ (จำนวนประชากรรายอายุ รายจังหวัด) เป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งอาจแตกต่างจากข้อมูลที่ปรากฏจริงตามข้อมูลทะเบียนราษฎร ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2) ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ข้อมูลย้อนหลังหลายปี จำแนกเป็นรายจังหวัด ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ โดยข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนใช้ข้อมูลจาก แบบรายงานการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคสถิติ (รศ.ภ.) เป็นหลัก

3) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเฉพาะปีการศึกษา 2533, 2535, 2537, 2539 และ 2541

ผลการวิเคราะห์หัตถ์ขมิ

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานในเชิงปริมาณตามดัชนีหลัก 18 ตัว และผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 2) การศึกษาระดับประถมศึกษา 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) สภาพการอ่านออกเขียนได้ของผู้ใหญ่ 5) การฝึกอบรมทักษะที่จำเป็น และ 6) การศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนี้

1) **การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา** ดัชนีสำคัญที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่

- ดัชนีที่ 1 ร้อยละของนักเรียนก่อนประถมศึกษาต่อประชากรอายุ 3-5 ปี
- ดัชนีที่ 2 ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผ่านหลักสูตรก่อนประถมศึกษา ต่อจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมด

การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ดำเนินการทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน โดยศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและในมัสยิด ศูนย์พัฒนาเด็กของกรมการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

การจัดการศึกษาในระดับนี้ พบว่า ในปีการศึกษา 2533 จัดให้บริการได้ 1.16 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 35.3 ของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี และต่อมาในปีการศึกษา 2541 สามารถขยายการให้บริการได้จำนวน 2.15 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 68.6 ของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2533 เกินกว่าเท่าตัว โดยสัดส่วนการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชน เท่ากับ 76 : 24 ทั้งนี้พบว่าสัดส่วนความเสมอภาคระหว่างชายกับหญิงในการรับการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาการให้บริการเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนประถมศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็ก พบว่า ในปีการศึกษา 2533 สามารถขยายการให้บริการเพิ่มขึ้น จำนวน 1.29 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 39.3 ของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ในปีการศึกษา 2541 สามารถจัดบริการเพิ่มขึ้นเป็น 2.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 76.3 ของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี

สำหรับนักเรียนชั้น ป.1 ที่ผ่านการเตรียมความพร้อม ในปีการศึกษา 2533 มีเพียง 0.82 ล้านคน หรือร้อยละ 70.7 ของนักเรียน ป.1 ส่วนในปีการศึกษา 2541 พบว่า มีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น 1.06 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 95.1 ของนักเรียน ป.1

แม้ผลการดำเนินการยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ในแผนปฏิบัติการหลักการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ระบุว่าภายในปี พ.ศ.2544 ประชากรกลุ่มอายุดังกล่าวทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งยังคงมีประชากรอีกจำนวนหนึ่ง

ที่ต้องจัดให้ได้รับการเตรียมความพร้อมภายในระยะเวลา 3 ปีต่อจากนี้ ซึ่งนโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ ก็ได้กำหนดเป้าหมายจะขยายการจัดการศึกษาระดับนี้ปีละ 0.2 ล้านคน และภายในปี 2545 คาดว่าเด็กกลุ่มอายุ 3-5 ปี ทุกคน จะได้รับการเตรียมความพร้อม โดยมีประชากรที่รับบริการทั้งสิ้นประมาณ 3.1 ล้านคน

2) การศึกษาระดับประถมศึกษา ดัชนีสำคัญที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่

- **ดัชนีที่ 3** อัตราการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างหยาบ
(ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมดต่อประชากรอายุ 6 ปี)
- **ดัชนีที่ 4** อัตราการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สุทธิ
(ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีอายุ 6 ปี ต่อจำนวนประชากรอายุ 6 ปี)

อัตราการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างปีการศึกษา 2533 - 2541 พบว่ามีจำนวนนักเรียนชั้น ป.1 ค่อนข้างคงที่ ประมาณ 1.1 ล้านคน โดยในปีการศึกษา 2533 มีนักเรียนชั้น ป.1 ประมาณ 1.15 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 101.6 ของประชากร และในปีการศึกษา 2541

มีนักเรียนชั้น ป.1 ประมาณ 1.11 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 103.8 ของประชากร

ในปีการศึกษา 2541 สัดส่วนการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชน เท่ากับ 85 : 15 และสัดส่วนความเสมอภาคระหว่างชายและหญิงในการรับการศึกษาเท่ากับ 0.98 โดยพบว่า ชายมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงกว่าหญิงเล็กน้อย

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนชั้น ป.1 เฉพาะที่มีอายุ 6 ปี ต่อประชากรอายุ 6 ปี พบว่า อัตราการเข้าเรียนสุทธิ ในปีการศึกษา 2535 คิดเป็นร้อยละ 23.9 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 37.1 ในปีการศึกษา 2541

อนึ่ง อัตราการเข้าเรียนชั้น ป.1 สุทธิ อยู่ในเกณฑ์ต่ำเนื่องด้วยในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ระบุให้แต่ละท้องถิ่นสามารถกำหนดเกณฑ์อายุเข้ารับการศึกษาคงระดับ ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความพร้อมของเด็กในแต่ละท้องถิ่น แต่ต้องไม่ก่อนอายุครบ 6 ปีบริบูรณ์และไม่ช้ากว่าอายุ 8 ปี ในแต่ละปีการศึกษาจึงพบว่า นักเรียนชั้น ป.1 มีอายุระหว่าง 6 ถึง 15 ปี โดยกลุ่มนักเรียนอายุ 6 และ 7 ปี มีจำนวนมากที่สุดและในปริมาณใกล้เคียงกัน

- *ดัชนีที่ 5* อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา (ร้อยละของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อจำนวน ประชากรอายุ 6-11 ปี)
- *ดัชนีที่ 6* อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาสุทธิ (ร้อยละของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีอายุ 6-11 ปี ต่อจำนวนประชากรอายุ 6-11 ปี)

อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2533 - 2541 มีการแกว่งตัวเพิ่ม/ลด อยู่ระหว่างร้อยละ 89.2 ถึง 94.2 ต่อประชากรกลุ่มอายุเดียวกัน กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2533 นักเรียนระดับประถมศึกษา (ป.1 - 6) มีประมาณ 6.47 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 93.5 ของประชากร ในขณะที่ปีการศึกษา 2541 นักเรียนระดับประถมศึกษา มีประมาณ 5.93 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 91.3 ของประชากร

ในปีการศึกษา 2541 พบว่า สัดส่วนการจัดการศึกษา ระหว่างภาครัฐและเอกชน เท่ากับ 87:13 และสัดส่วนความเสมอภาค ระหว่างชายและหญิงในการได้รับการศึกษา เท่ากับ 0.97

เมื่อเปรียบเทียบนักเรียนระดับประถมศึกษาเฉพาะที่มีอายุ 6 ถึง 11 ปี ต่อประชากรอายุ 6-11 ปี พบว่า อัตราการเข้าเรียนสุทธิ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 70.2 ในปีการศึกษา 2535 เป็น ร้อยละ 80.4 ในปีการศึกษา 2541

- *ดัชนีที่ 7* (ก) ร้อยละของรายจ่ายทั้งหมดของรัฐในระดับประถมศึกษาต่อ GNP
- (ข) ร้อยละของรายจ่ายของรัฐต่อหัวของนักเรียนในระดับประถมศึกษา ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP per capita)
- *ดัชนีที่ 8* ร้อยละของงบประมาณรายจ่ายของรัฐในระดับประถมศึกษาต่องบประมาณรายจ่ายของรัฐด้านการศึกษาทั้งหมด

รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเฉลี่ยประมาณร้อยละ 3.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) หรือประมาณร้อยละ 25 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล โดยระหว่างปีงบประมาณ 2533 - 2542 จัดสรรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 15 ทุกปี และในปีงบประมาณ 2540 เป็นปีที่มีการจัดสรรงบประมาณการศึกษาสูงที่สุดถึง 202,864 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.3 ของ GNP อย่างไรก็ดี หลังจากที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ในปีงบประมาณ 2541 รัฐบาลได้ตัดงบประมาณด้านการศึกษาลง ร้อยละ 0.57 เพื่อควบคุมต้นทุนในการดำเนินการจัดการศึกษาของรัฐ

งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของรัฐทั้งหมด จำแนกตามหมวดรายจ่ายเป็นงบดำเนินการ (เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ค่าวัสดุใช้สอย เงินอุดหนุนรายจ่ายอื่น เป็นต้น) และงบลงทุน (ได้แก่ งบประมาณหมวดครุภัณฑ์ ที่ดินสิ่งก่อสร้าง) นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายที่รัฐจัดสรรให้ผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐ เช่น ค่าบำรุงการศึกษาและค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม) เป็นต้น อนึ่ง จากการจำแนกงบประมาณตามหมวดรายจ่ายข้างต้น พบว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของไทยประมาณร้อยละ 75 เป็นค่าใช้จ่ายในหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

งบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมา เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 44 ของงบประมาณด้านการศึกษาทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอด จาก 30,589.7 ล้านบาทในปี 2533 เป็น 81,662.4 ล้านบาทในปี 2542 โดยมีงบประมาณการ

ศึกษาต่อหัวนักเรียนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 18.3 ต่อปี (ในการศึกษานี้ ใช้เฉพาะตัวเลขงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้รับงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 90 ของงบประมาณรายจ่ายทางการศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาหลายระดับ มิได้แยกงบประมาณที่จัดสรรให้แต่ละระดับการศึกษาอย่างชัดเจน)

- *ดัชนีที่ 9* ร้อยละของครูประถมศึกษาที่มีวุฒิกการศึกษาตามที่กำหนด
- *ดัชนีที่ 10* ร้อยละของครูประถมศึกษาที่มีวุฒิทางครู
- *ดัชนีที่ 11* อัตราส่วนนักเรียนต่อครู

แม้ว่าประเทศไทย มิได้กำหนดให้ผู้ที่จะเป็นครูต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู แต่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ได้กำหนดแนวทางการรับบรรจุข้าราชการครูเมื่อปี พ.ศ. 2533 ว่า ต้องมีการศึกษาขั้นต่่าวุฒิปริญญาตรี และต้องมีการศึกษาในวิชาจิตวิทยาหรือวิชาการศึกษา ตามที่สำนักงาน ก.ค. กำหนด

ในช่วงปีการศึกษา 2533-2541 พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากจำนวน 175,811 คน หรือร้อยละ 62.3 ของครูทั้งหมดในปีการศึกษา 2533 เป็นจำนวน 265,543 คน หรือร้อยละ 83.9 ของครูทั้งหมดในปีการศึกษา 2541

เมื่อพิจารณาอัตราส่วนนักเรียนต่อครู ในช่วงปีการศึกษา 2533 ถึง 2541 พบว่า อยู่ระหว่าง 21 : 1 ถึง 22 : 1 คน ซึ่งเป็น

อัตราค่าโอนข้างคงที่ โดยอัตราส่วนนักเรียนต่อครูในเขตกรุงเทพมหานคร จะสูงกว่าในส่วนภูมิภาค กล่าวคือ อยู่ระหว่าง 23 : 1 ถึง 26 : 1

- *ดัชนีที่ 12* อัตราการตกซ้ำชั้นจำแนกรายชั้น
- *ดัชนีที่ 13* อัตราการเหลือรอด (Survival Rate) จนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมด ที่เข้าเรียนในปีการศึกษาเดียวกัน ซึ่ง สามารถเรียน จนถึงชั้นประถมปีที่ 6)
- *ดัชนีที่ 14* สัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพ (จำนวนปีที่ กำหนดให้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละของจำนวนปีที่ใช้เรียนจริง)

* การศึกษาและนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ ใช้ข้อมูลตัวเลข ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นฐานในการ คำนวณ *

ในช่วงปีการศึกษา 2533 - 2540 พบว่า อัตราการตกซ้ำ ชั้นของนักเรียนระดับประถมศึกษา (ป.1 - 6) ในภาพรวม อยู่ระหว่าง 2.73 ถึง 3.73 โดยปีการศึกษา 2533 และปีการศึกษา 2540 มีอัตรา การตกซ้ำชั้นเท่ากัน คือประมาณร้อยละ 3.01

จากปีการศึกษา 2533-2540 พบว่า นักเรียนในปีการศึกษา 2533/34, 2535/36, 2537/38 และ 2539/40 มีอัตราการเหลือรอด ถึงชั้น ป.6 คิดเป็นร้อยละ 84.7, 87.9, 75.8 และ 93.5 ตามลำดับ

โดยนักเรียนในปีการศึกษาดังกล่าว มีจำนวนปีเฉลี่ยที่ต้องใช้เพื่อให้จบหลักสูตร เป็น 7.1, 6.8, 7.9 และ 6.4 ปี ตามลำดับ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า อัตราการเหลือรอดถึงชั้น ป.6 ในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้น

นอกจากการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามดัชนีที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว รัฐบาลไทยยังได้ให้การสนับสนุนโครงการสำคัญที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ โครงการดังกล่าว เช่น

1) โครงการอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม) เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา

2) โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้บริการด้านสุขภาพ การให้ภูมิคุ้มกัน รวมทั้งเฝ้าระวังการเจริญเติบโตและพัฒนาการตามวัย

3) โครงการป้องกันการติดยาและสารเสพติด เพื่อรณรงค์ให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติด ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดัชนีสำคัญที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่

- **ดัชนีที่ 15** ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอบผ่านแบบทดสอบวัดความสามารถ พื้นฐานระดับชาติ

กรมวิชาการ ได้จัดทำข้อสอบกลางและนำไปทดสอบกับนักเรียนระดับชั้น ป.6 ทั่วประเทศ ปีเว้นปี ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง ประมาณร้อยละ 10 ถึง 15 ของนักเรียนชั้น ป.6 จากโรงเรียนทุกสังกัด เขตการศึกษา และจังหวัด เพื่อประเมินคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการศึกษา รายวิชาที่ทดสอบ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การคิดและแก้ปัญหา การงานพื้นฐานอาชีพ และสังคมศึกษา ทั้งนี้ ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำว่านักเรียนจะต้องมีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละไม่ต่ำกว่า 50 ในแต่ละรายวิชาจึงจะถือว่าสอบผ่าน

ร้อยละของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่สอบผ่านในแต่ละรายวิชา ในภาพรวมทั่วประเทศพบว่า ในปีการศึกษา 2535, 2537, และ 2539 มีนักเรียนสอบผ่านทุกรายวิชา โดยจำนวนผู้สอบผ่านในแต่ละรายวิชาอยู่ระหว่าง ร้อยละ 81-98 ซึ่งผลการประเมินในปีล่าสุด (2539) พบว่า วิชาภาษาไทย มีผู้สอบผ่านประมาณร้อยละ 95 สังคมศึกษา ประมาณร้อยละ 93 วิทยาศาสตร์ ประมาณร้อยละ 91 ส่วนทักษะวิชาด้านการคิดและแก้ปัญหา มีผู้สอบผ่านประมาณร้อยละ 88 และคณิตศาสตร์ ประมาณร้อยละ 84 ตามลำดับ

อนึ่ง ด้วยประเทศไทยมีเจตนารมณ์แน่วแน่เมื่อครั้งการประชุมที่จอมเทียนว่า จะขยายการจัดการศึกษาภาคบังคับ จาก 6 ปี เป็น 9 ปี และเจตนารมณ์ดังกล่าว ได้รับการตอบสนองโดยมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งกำหนดให้ต้องดำเนินการภายใน 5 ปี ดังนั้น ในการประเมินผลครั้งนี้ จึงได้นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

มาร่วมพิจารณาด้วย เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าของการดำเนินการ และพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ม.3 ในรายวิชา ที่ทำการประเมิน (เช่นเดียวกับ ป.6) ด้วยข้อสอบกลาง ในปีการศึกษา 2533, 2536, และ 2538 นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ร้อยละ 50 โดยวิชาภาษาไทยและสังคมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า วิชาอื่นๆ ในขณะที่ทักษะวิชาด้านการคิดและแก้ปัญหา (มีคะแนน เฉลี่ยร้อยละ 39.9-72.9) วิทยาศาสตร์ (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45.3-53.1) และคณิตศาสตร์ (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.7-43.1) มีคะแนน เฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้ เพราะกระบวนการเรียนรู้มีลักษณะที่ยึดครู เป็นศูนย์กลาง และให้ความสำคัญกับการท่องจำมากกว่าการยืดทักษะ กระบวนการคิด ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์

อย่างไรก็ตาม ได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดไว้ชัดเจนให้ จุดเน้นสำคัญในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และ ส่งเสริมการเรียนการสอนด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม โดยได้เปิดสอนหลักสูตรพระปริยัติธรรม การเปิดสอนพระพุทธศาสนา ในศูนย์พุทธศาสนาวินิจฉัย การเปิดสอนหลักสูตรตาดีกาในมัธยม เป็นต้น ซึ่งจากการประเมินด้านคุณธรรมและค่านิยมของนักเรียน

ทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ในทศวรรษที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการเสียสละและมุ่งพัฒนา จึงอาจกล่าวได้ว่าเยาวชนสามารถเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้

4) สภาพการอ่านออกเขียนได้ของผู้ใหญ่

ดัชนีสำคัญที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่

- ดัชนีที่ 16 อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากร อายุระหว่าง 15-24 ปี
- ดัชนีที่ 17 ร้อยละการอ่านออกเขียนได้ของ ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป
- ดัชนีที่ 18 อัตราส่วนการอ่านออกเขียนได้ของ เพศหญิงต่อเพศชาย

ผลการสำรวจในประชากรและเคหะ พ.ศ. 2533 พบว่า ประชากร อายุ 6 ปีขึ้นไป ที่อ่านออกเขียนได้ มีประมาณ 45.54 ล้านคน (คิดเป็นร้อยละ 92.72)

- กลุ่มประชากรอายุ 15 ถึง 24 ปี ที่อ่านออกเขียนได้ มีร้อยละ 98.12 ชาย = 98.43 , หญิง = 97.81
- กลุ่มประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่อ่านออกเขียนได้ มีร้อยละ 93.19 ชาย = 95.46 , หญิง = 91.02

ล่าสุด จากการสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่างของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2537 พบว่า ประชากร

อายุ 6 ปีขึ้นไป ที่อ่านออกเขียนได้ มีประมาณ 47.73 ล้านคน (คิดเป็นร้อยละ 91.50)

- กลุ่มประชากรอายุ 15-24 ปี ที่อ่านออกเขียนได้ มีร้อยละ 98.57 ชาย = 98.67, หญิง = 98.47
- กลุ่มประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่อ่านออกเขียนได้ มีร้อยละ 93.28 ชาย = 96.07, หญิง = 90.57

อนึ่ง เป้าหมายตามแผนปฏิบัติการหลักการศึกษาพื้นฐาน เพื่อปวงชน กำหนดให้ประชากรกลุ่มอายุ 14-50 ปี สามารถอ่านออกเขียนได้อย่างทั่วถึงภายในปี พ.ศ.2544 แม้ว่าการดำเนินงานที่ผ่านมา ยังต่ำกว่าเป้าหมาย แต่มีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามกำหนด ทั้งนี้ สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในประเทศ จะต้องดำเนินการเพื่อการศึกษาให้เป็นไปตามสัดส่วนที่เหมาะสม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน รวมทั้งเป็นการสนับสนุนการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วย

5) การฝึกอบรมทักษะที่จำเป็น

การขยายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของเยาวชนและผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในด้านสุขภาพอนามัย การทำงาน และการเพิ่มความสามารถในการทำงาน

ประเทศไทยได้ดำเนินการในหลายรูปแบบ เช่น การปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา และหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในกระบวนการทำงาน ทักษะในอาชีพ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน เป็นต้น นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมกับภาคธุรกิจเอกชนจัดการศึกษาแบบทวิภาคี เพื่อให้ให้นักเรียนระดับอาชีวศึกษาได้รับประสบการณ์ด้านอาชีพในระหว่างเรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย

สำหรับผู้ที่มิได้ศึกษาในระบบโรงเรียน หน่วยงานภาครัฐ อาทิ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร ได้ร่วมกันจัดฝึกอบรมวิชาชีพในรูปแบบหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ กลุ่มแม่บ้านและแรงงานภาคเกษตร เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ยกกระตือรือร้นรายได้ของประชากร ตลอดจนการสร้างอาชีพใหม่เพื่อทดแทนอาชีพเดิมในบางพื้นที่

6) การศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การดำเนินการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและครอบครัว โดยใช้สื่อทุกประเภท อาทิ รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนการส่งเสริมให้มิครือข่ายการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

- สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ.2528 เป็นบริการการศึกษาที่จัดส่งถึงห้องเรียน ตัวครู และนักเรียน นอกจากนี้ ยังให้บริการแก่ประชาชนนอกระบบ โรงเรียน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร สุขภาพอนามัย กฎหมาย เป็นต้น

- สถาบันวิทยุโทรทัศน์ ทั้งในส่วนที่รัฐดำเนินการและให้เอกชนเข้าดำเนินการ กำหนดให้มีสัดส่วนการจัดผังรายการประเภทข่าว และต้องมีรายการสำหรับเด็กและเยาวชน อย่างน้อยวันละ 30 นาที

- ดาวเทียม ในปี พ.ศ.2537 ประเทศไทยได้ประกาศ จัดตั้งศูนย์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ดำเนินการในสามลักษณะ คือ 1) จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษาในโรงเรียน ตามหลักสูตร 2) การศึกษานอกโรงเรียน และ 3) การศึกษาตามอัธยาศัย

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2539 ได้มีการจัดตั้งศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม ในเขตพระราชวังไกลกังวล แพร่ภาพไปยังโรงเรียนในเครือข่ายทั่วประเทศ จำนวน 1,504 แห่ง

- สื่อสิ่งพิมพ์ จากการรวบรวมสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนเช่น เอกสารทางวิชาการ หนังสือพิมพ์ สารคดี นิตยสาร ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เป็นต้น ในปี พ.ศ.2538 พบว่า เฉพาะที่มีการตีพิมพ์จากส่วนกลางมีกว่า 180 หัวเรื่อง และในส่วนภูมิภาคกว่า 165 หัวเรื่อง สิ่งพิมพ์เหล่านี้ให้ความรู้แก่ผู้อ่าน ทั้งในเรื่องครอบครัว สุขภาพ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เป็นต้น

- เครือข่ายการเรียนรู้ จากแนวคิดที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาชุมชนของตน ได้มีการจัดตั้ง ศูนย์การศึกษาหรือศูนย์การเรียนรู้ เป็นการให้บริการการเรียนรู้ ตามอัธยาศัย และส่งเสริมการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน ที่ประชาชนสามารถเข้าศึกษาหาความรู้ตั้งแต่เกิดจนตาย หรือที่เรียกว่า ศูนย์การเรียนรู้/ศูนย์การศึกษา/ศูนย์การศึกษาชุมชน ซึ่งผลการดำเนินการ ในปีการศึกษา 2541 มีจำนวนศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) ทั้งสิ้น 5,055 แห่ง จาก 7,256 ตำบล นอกจากนี้ ยังมีแหล่งความรู้อื่นๆ เช่น ห้องสมุดประชาชนจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศ ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดเคลื่อนที่ (รถ, เรือ) ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

การดำเนินงานการต่อไปในอนาคต

จากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ด้านการศึกษา รวมทั้งสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งกระตุ้นให้ภาครัฐต้องเร่งดำเนินการในทุกด้าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ดังนี้

1. เร่งรัดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ซึ่งครอบคลุมการศึกษาระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี
2. มุ่งตอบสนองความต้องการเรียนรู้ เพิ่มพูนทักษะ และฝึกฝนตนเอง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการงานอาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก
4. ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น

5. ปฏิรูประบบ กระบวนการผลิต การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และการพัฒนาครู กำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

6. ส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้อิสรระในการบริหารและจัดการ ภายใต้การกำกับติดตามและประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ

7. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็นทำเป็น ส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

8. ปฏิรูปหลักสูตร ให้สนองต่อต่อความเปลี่ยนแปลงและความต้องการตามวัย และศักยภาพของผู้เรียน โดยเน้นความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ควบคู่กับการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

9. ปฏิรูประบบการจัดสรรทรัพยากรให้มีความเสมอภาค ส่งเสริมให้รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เช่น การให้การอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี เป็นต้น

10. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อ ทั้งแบบเรียนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่นๆ เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาทุกประเภท

ผู้จัดทำ

นายพนม พงษ์ไพบูลย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ปรึกษา
นายบุญลือ ทองอยู่ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ปรึกษา
นายประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนฯ สป. และคณะ
ผู้อำนวยการกองการสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. และคณะ

*Summary Report
of
Thailand's Education for All
Assessment 2000*

*Ministry of Education
Thailand
April 2000*

Contents

Introduction	27
Background	28
Results of the Implementation	33
Scope and Limitations of the Study	33
Indicators Analysis	34
Early Childhood Care and Development	34
Primary Educaion	35
Learning Achievement and Outcomes	41
Adult Literacy	43
Training in Essential Skills	45
Education for a Better Quality of Life	45
Future Plans	48
Appendix	53
Tables of Indicators Analysis	55
Graphs of Indicators Analysis	77
Charts of Indicators Analysis	85

Introduction

During the past decade, Thailand has achieved Education for All in many respects, including expansion of early childhood care and development and increase in enrolment rates of primary and secondary education. The most remarkable feat was the proclamation of a National Education Act in 1999. The Act has stipulated a substantial change in educational development, for instance, extension of compulsory education from 6 to 9 years and provision of at least 12 years of basic education for all citizens. However, there remains a need to improve and upgrade students' learning achievement.

This publication aims to present a brief summary of the National Assessment on Education for All that will provide a basis for the government to review the relevant national programmes and to identify possible strategies to develop basic education for all. It consists of three parts, namely, background, results of the implementation, and future plans.

The Ministry of Education would like to express its appreciation to all related agencies for their contribution to the assessment and hope that this publication would be of some interest to educators and the general public.

April 2000

Background

Education is a fundamental right of all citizens, an important instrument to improve quality of life and a basis for community development. It is therefore essential that the State provide education to meet basic learning needs.

In 1990, over 150 UNESCO Member States adopted the World Declaration on Education for All at the World Conference on Education for All held in Jomtien, Thailand. The ultimate goal of the declaration was to meet basic learning needs of all children, youth, and adults. In this regard, the framework for action has set up six targets in the following dimensions:

1. Expansion of early childhood care and developmental activities, particularly for poor, disadvantaged and disabled children.
2. Universal access to, and completion of, primary education by the year 2000.
3. Improvement in learning achievement such that an agreed percentage of an appropriate age cohort attains or surpasses a defined level of necessary learning achievement.

4. Reduction of the adult illiteracy rate to one-half of its 1990 level by the year 2000, with sufficient emphasis on female literacy to significantly reduce the current disparity between male and female illiteracy rates.
5. Expansion of provisions of basic education and training in other essential skills required by youth and adults, with programme effectiveness assessed in terms of behavioural changes and impacts on health, employment and productivity.
6. Increased acquisition by individuals and families of the knowledge, skills and values required for better living and sound and sustainable development, made available through all education channels including the mass media, other forms of modern and traditional communication, and social action, with effectiveness assessed in terms of behavioural change.

After the adoption of the Jomtien Declaration, the government set up a National Plan on Education for All with 9 specific goals as follows:

1. To expand educational services in order to promote literacy for all males and females aged 14-50, by 2001.

2. To expand access to lower secondary level to all elementary graduates by 2001.
3. To expand, by at least 2.5 times of the current level, all educational services for the disadvantaged, particularly the disabled, children from impoverished families, children in remote and rural areas, the culturally disadvantaged, homeless children, child labourers, underprivileged women and stateless children, by 2001.
4. To increase early childhood care and development (ECCD) so that all preschool children are prepared for at least one year before entering elementary school, by 2001.
5. To broadly and consistently expand the training services available to families, emphasizing proper child rearing, childhood nutritional needs and normal psychological development.
6. To expand the implementation of activities to promote students' physical development, allowing them to reach the standards set for each age group, by 2001.

7. To develop students' learning capabilities in the areas of self-learning, creative thinking and basic academic learning, namely, Thai language, science, and mathematics.
8. To campaign for the inculcation of ethics, morality and desirable values in the people, and to expand the implementation of activities that promote development of the same characteristics in young learners on a continuous basis.
9. To establish a learning network that integrates information from the public and private sectors and the community to be used as a learning resource by community members by 2001 while promoting life-long learning for all.

The year 2000 marks a decade since the adoption of the World Declaration on Education for All. Thailand has been invited to participate in Education for All 2000 Assessment (EFA 2000) activity launched by UNESCO, UNICEF, UNDP, UNFPA and the World Bank. In this regard, the Ministry of Education has set up a national EFA assessment committee, an EFA coordinator, and a technical sub-committee, represented by all related agencies within the Ministry of Education and

outside it, to be responsible for this function. The objectives of the assessment are as follows :

1. To study the development of EFA in terms of the six target dimensions, based on the proposed 18 core EFA indicators.
2. To study the development of EFA management in compliance with the Master Plan of Action for Basic EFA.

Results of the Implementation:

Scope and Limitations of the Study:

The assessment integrated all plans, activities, and services of both public and private sectors, as well as formal and non-formal education which aimed at meeting basic learning needs of children, youth, and adults. It was also based on 18 core indicators proposed by the EFA 2000 Assessment Technical Guidelines. However, there were some limitations in data collection, namely,

1. The number of population classified by age was based on the data that had been analyzed and computed by the Office of the National Education Commission which might be different from the national census.
2. Quantitative data classified by province were based on secondary sources that had been collected over a number of years.
3. An analysis of quantitative data was undertaken only for the academic years 1990,1992,1994,1996, and 1998.

Indicators Analysis:

The results of the analysis of 18 core indicators in terms of quantitative aspect and quality of life improvement were divided into 6 following areas :

1. Early Childhood Care and Development

Core Indicators

- *Gross enrolment in early childhood development programmes, expressed as a percentage of the official age-group concerned, if any, otherwise the age-group 3 to 5.*
- *Percentage of new entrants to primary grade 1 who have attended some form of organized early childhood development programme.*

Programmes on early childhood care and development were undertaken through formal and non-formal education. In 1990, this level of education was provided to 1.16 million pupils or 35.3% of the 3-to 5-age group. In 1998, the service was expanded to cover 2.15 million students, or 68.6% of the age group. The figure doubled that of 1990. The public/private schools ratio was 76:24. There was no significant difference in terms of gender.

In 1990, there were 0.82 million pupils or 70.7% of grade 1 pupils who had received some form of early childhood care and development. In 1998, the number increased to 1.06 million or 95.1% of grade 1 pupils.

The service has not yet achieved the target of the National Plan of Education for All which has stipulated that in 2001 all citizens of this age group would have access to early childhood care and development programmes at least 1 year before entering primary education. The Ministry of Education's Policy and Plan on 12 Years Basic Education has targeted to annually expand this level of education to 0.2 million. By the year 2002, it is expected that all 3-5 year-old children, numbering 3.1 million children, will have access to ECCD.

2. Primary Education

Core Indicators

- *Apparent (gross) intake rate: new entrants in primary grade 1 as a percentage of the population of official entry age of 6*
- *Net intake rate: new entrants primary grade 1 who are of the official primary school-entrance age of 6 as a percentage of the corresponding population*

The number of primary grade 1 pupils from 1990-1998 remained rather constant, that is about 1.1 million. In academic years 1990 and 1998, there were 1.15 million and 1.11 million primary grade 1 pupils or about 101.6% and 103.8% of the population of this group respectively.

The ratio of the public and private provision of education was 85:15 in the academic year 1998 and the disparity of gender was 0.98%, representing a slightly higher number of boys being enrolled in primary education than girls. In academic year 1992, the net enrolment in primary grade 1 of 6 year-old population was 23.9% and increased to 37.1% in academic year 1998.

The net intake rate was low since the 1980 National Education Scheme provided more opportunity to local communities to set their own enrolment age between 6 and 8 years old to compulsory education. This was to comply with local environment and the readiness of children in each community. It was found that primary grade 1 pupils' age ranged from 6-15 years in a given year with the 6 and 7 year-old groups making up the majority in nearly equal numbers.

Core Indicator

- *Gross enrolment ratio (percentage of 6-11 year-old pupils at primary level)*

- *Net enrolment ratio (percentage of 6-11 pupils at primary level)*

In academic year 1990, there were 6.47 million pupils enrolled in primary grade 1-6, representing 93.5% of the population. The number was 5.93 million or 91.3% of the population in academic year 1998.

The net intake rate of 6-11 year-old pupils increased from 70.2% in 1992 to 80.4% in 1998.

Core indicator

- *Public current expenditure on primary education*
a) as a percentage of GNP and b) per pupil as a percentage of GNP per capita.
- *Public expenditure on primary education as a percentage of total public expenditure on education.*

The government allocated 3.5% of GNP to education or 25% of the total annual expenditure. During 1990 to 1999, the budget had been increased by an average of 15% annually. The budget was allocated to education in the highest proportion in 1997, that was 202,864 million baht or 4.3% of the GNP. However, after the economic crisis, the budget allocated to the educational sector was cut by 0.57%.

The educational budget was categorized into operational and capital budget. Furthermore, the government was also responsible for some other expenditures of students in public institutions, for instance, tuition fees, educational materials and equipment, lunch and supplementary food (milk). However, the figures showed that 25% of the total educational budget was for salary and remuneration.

During the past decade, the budget for the provision of primary education accounted for 44% of the total educational budget and consistently increased from 30,589.7 million baht in 1990 to 81,662.4 million baht in 1999. The budget expenditure per head increased on the average of 18.3% every year.

Core indicators

- *Percentage of primary school teachers having the required academic qualification.*
- *Percentage of primary school teachers who are certified to teach according to national standards,*
- *Pupil-teacher ratio.*

Despite the absence of requirement for teacher's license, the Office of Teachers' Civil Service Commission has set up a set of criteria for teachers recruitment. All applicants must have at

least a bachelor's degree and have enrolled in a course in psychology or pedagogy. Teachers with a bachelor's degree increased from 175,811 or 62.3% in 1990 to 265,543 or 83.9% in 1998. Pupil-teacher ratio in 1990 was 21:1 and 22:1 in 1998. The ratio in Bangkok Metropolis was 23:1 to 26:1, a little higher than that of the provinces.

Core indicators

- *Repetition rates by grade.*
- *Survival rate to grade 6 (percentage of a pupil cohort actually reaching grade 6).*
- *Coefficient of Efficiency (ideal number of pupil years needed for a cohort to complete the primary cycle, expressed as a percentage of the actual number of pupil-years).*

An overview of repetition rates of pupils in grade 1-6 during the academic years 1990 to 1997 were between 2.73% and 3.73%. The rates of the academic years 1990 and 1997 were 3.01%. It was found that the percentage of pupils who remained until the end of primary grade 6 in the academic years 1990/1991, 1992/1993, 1994/1995 and 1997/1998 were 84.7%, 87.9%, 75.8%, and 93.5% respectively. The total average number of years spent till

the end of grade 6 was 7.1, 6.8, 7.9, and 6.4 respectively. It can be concluded that the survival rate to grade 6 tended to be higher.

Successive governments also supported many programmes which enhanced pupils' physical and mental health as follows:

- ***School Lunch and Supplementary Food Programme***
The programme aimed to alleviate incidence of malnutrition in pre-primary and primary students.
- ***School Health Promotion Programme***
It aimed to provide health services, immunization services, and surveillance of growth and development.
- ***Drugs Prevention Programme***
The programme aimed to campaign for drug prevention among school youth and to provide knowledge and understanding of drug prevention.

3. Learning Achievement and Outcomes

Core Indicator

- *Percentage of grade 6 pupils having passed a set of nationally defined basic learning competencies.*

The Department of Curriculum and Instruction Development has designed test kits and applied them to grade

6 pupils across the country every other year since academic year 1990. 10-15% of grade 6 pupils from all regions and provinces are randomly selected to assess pupils' achievement and the quality of teaching-learning process. The subjects to be tested are Thai language, mathematics, science, thinking and problem-solving skills, basic occupational skills, and social study. The passing scores of each subject are set at 50%.

In the academic years 1992, 1994, and 1996, 81-98% of primary pupils were able to pass all subjects. It is found that in the academic year 1996, 95% of pupils passed the Thai language test, 93% social study, 91% science, 88% problem-solving, and 84% mathematics.

Since Thailand has a strong commitment to the World Declaration on Education for All, the 1997 National Constitution stipulates that compulsory education be extended from 6 to 9 years and this task must be completed within 5 years. Therefore, the assessment of learning achievement of lower secondary students was also brought up to review the progress of EFA. It is found that grade 9 students obtained good scores in standard tests. In the academic years 1990, 1993, and 1995, most students scored more than 50% in Thai language and social study. The average scores in problem-solving, science, and mathematics were 39.9-72.9%,

45.3-53.1% and 33.7-43.1% respectively. This was due to the prevalent teacher-centred approach and the emphasis on rote learning rather than analytical skills. However, the new National Education Act is focusing on the reform of teaching-learning processes with the learner-centred approach. Learners will be enabled to pursue their quest for knowledge and self-development. The promotion of teaching-learning in mathematics, science, Thai language, and foreign languages is actively encouraged.

Furthermore, the 1997 National Constitution also encourages an integration of morality and education. The Sunday School for Buddhism Studies offers courses on Buddhism to students and general public while courses on Islamic Studies and Islamic Ethics are offered at mosques to Muslim students. The evaluation of students' morals and values at both primary and secondary levels during the past decade revealed that most students recognized the values of self-sacrifice and commitment to development and could be construed as responsible members of society.

4. Adult Literacy

Core indicators

- *Literacy rate of population aged 15-24.*
- *Adult literacy rate: percentage of the population aged 15+ that is literate.*

- *Literacy gender parity index: ratio of female to male literacy rates.*

The 1990 census found that 45.54 million people who were over 6 years old or 92.72% were able to read and write. 98.12% of the population aged 15-24 were literate. Literate males made up 98.43% while literate females accounted for 97.81%. There were 93.19% of the population over 15 years of age who were literate of whom 95.46% were male and 91.02% female.

The latest survey conducted by the National Statistical Office in 1994 revealed that 47.73 million of the population over 6 years of age or 91.50% were literate. Among the population of the 15-24 age group, 98.57% were literate of whom 96.07% were male and 90.57% female.

The Master Plan of Action on Basic Education for All has targeted that all 14-50 year-old citizens must be literate by 2001 and Thailand has not yet achieved the target. Nevertheless, the 1999 National Education Act has stipulated that existing media provide educational programmes at a certain proportion of their air time to promote a wider coverage and continuing life-long education.

5. Training in Essential Skills

The expansion of basic education and training in essential skills aims to prepare learners for their livelihood, enable them to apply new skills to improve their health and enhance their professional skills. Many programmes have been undertaken, for instance, revising the national primary and secondary curricula, particularly the work and occupation subject group. Learners have obtained occupational skills and developed a positive attitude towards work. Furthermore, the Ministry of Education has encouraged private sector participation in educational provision to give practical experiences to students in technical and vocational colleges.

Many public agencies also collaborate in organizing training courses for those who are not in the formal system. The courses are organized in response to the demands of specific groups of learners, particularly, the economically- disadvantaged, housewives and agricultural labourers. These courses aim to create skilled labour, upgrade per capita earnings, or generate new occupations in certain areas.

6. Education for a Better Quality of Life

There are various forms of education through the media offering information, skills, and essential values for a better

quality of life. Radio Thailand's Educational Broadcast began in 1985. The services are broadcast to classrooms, teachers, and students. The programmes are geared for non-formal learners on various issues, such as agriculture, health and law. Television networks both public and private, are required to set aside their airtime for the news and at least 30 minutes a day for children's and youth's programmes. In 1994, the government established a Centre for Distance Education by Satellite to undertake three types of programmes :

1. Formal distance education through satellite.
2. Non-formal distance education.
3. Informal distance education.

In 1996, the Thaicom Distance Learning Centre was established in the grounds of Klaikangwon Royal Villa. At present the centre televises educational programmes to 1,504 network schools across the country.

Printed media have also been used to educate the public. In 1995, over 180 titles were published in Bangkok while over 165 were published in the provinces. They educate the public on a wide range of topics: family issues, health, science, and technology.

Furthermore, the government has translated the concept of community participation to actual practices by establishing

learning networks. Community learning centres have been established to provide life-long informal education and supplement formal education. These centres are known as learning centres, educational centres or community educational centres. In 1998, there were 5,055 community learning centres in 7,256 sub-districts (tambon). Additionally, there are other learning sources, for instance, provincial public libraries, district public libraries, village reading centres, mobile educational service units, mobile floating libraries, science educational centres, and activities that promote local wisdom.

Future Plans:

The 1997 Constitution and the 1999 National Education Act have brought about a substantial change in educational development. The reform of the educational system needs to be undertaken to assure the achievement of the goal of EFA. The government has therefore planned to implement the following programmes:

1. Stepping up the provision of a 12-year basic education from primary to secondary education both formal and non-formal, and extending compulsory education from 6 to 9 years.
2. Providing education to meet the learners' basic learning needs, upgrading their skills, and encouraging their self-development so that they may continuously improve their quality of life and livelihood.
3. Establishing quality assurance in education both internally and externally.
4. Reforming administration and management of education to encourage full participation of local educational authorities.

5. Reforming the educational system and process and upgrading the teaching profession and teachers through professional licensing.
6. Encouraging private sector participation in educational provision by liberalizing the administration and management of education.
7. Reforming the teaching-learning process through emphasis on self-learning activities and establishment of life-long learning centres.
8. Reforming the curriculum to meet new challenges and demands of different groups of learners with an emphasis on mathematics, science, and technology in parallel with the promotion of pride in national identity.
9. Reforming resource allocation on the basis of equity and encouraging the State and local educational authorities to mobilize their resources for EFA.
10. Encouraging and supporting the production and development of various forms of educational materials.

Advisers:

Dr. Panom Pongpaibool
Permanent Secretary, Ministry of Education

Dr. Boonlue Tong-yoo
Deputy Permanent Secretary, Ministry of Education

Dr. Prapatpong Senarith
Deputy Director-General, Department of General Education
Ministry of Education

Editor:

Dr. Duangtip Surintatip
Deputy Permanent Delegate of Thailand to UNESCO
and Assistant Permanent Secretary, Ministry of Education

Compiled by:

Bureau of Policy and Planning
Ministry of Education

External Relations Division
Ministry of Education

ภาคผนวก
APPENDIX

ตารางที่ 1 ร้อยละของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาต่อประชากรอายุ 3-5 ปี และสัดส่วนนักเรียนรัฐบาลกับเอกชน
จำแนกตามปีการศึกษา

Table 1 Pre-primary Pupils in Formal Schooling as Percentage of Population Aged 3-5 and the
Proportion of Pupils in Public Schools to Those in Private Schools, by Academic Year.

ปีการศึกษา Academic yr.	จำนวนนักเรียน No. of pupils	ประชากร 3-5 ปี 3-5 yr. Population	ร้อยละของ นร. ต่อ ประชากร Pupils as percentage of school-age pop.	สัดส่วนนักเรียน รัฐ : เอกชน Public : Private
2533 /1990	1,158,521	3,279,412	35.33	69 : 31
2535 /1992	1,327,025	3,218,683	41.23	69 : 31
2537 /1994	1,872,528	3,190,275	58.69	76 : 24
2539 /1996	2,012,777	3,155,707	63.78	74 : 26
2541 /1998	2,152,192	3,135,414	68.64	76 : 24

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนก่อนประถมศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน และร้อยละของนักเรียนต่อประชากร
จำแนกตามปีการศึกษา

Table 2 Pupils in Formal and Non-formal Schooling as Percentage of Population Aged 3-5, by Academic Year.

ปีการศึกษา Academic yr.	จำนวนนักเรียน No. of pupils	ประชากรอายุ 3-5 ปี 3-5 yr. Population	ร้อยละ นร.ต่อประชากร Pupils as percentage of school-age pop.
2533 /1990	1,288,844	3,279,412	39.30
2535 /1992	1,685,023	3,218,683	52.35
2537 /1994	2,534,611	3,190,275	79.45
2539 /1996	2,667,017	3,155,707	84.51
2541 /1998	2,391,096	3,135,414	76.26

ตารางที่ 3 ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.1 ต่อประชากรอายุ 6 ปี จำแนกตามปีการศึกษา

Table 3 Percentage of Grade 1 Pupils Compared to the Children Aged 6, by School Year.

ปีการศึกษา Academic yr.	จำนวนนักเรียน No. of pupils	ประชากร อายุ 6 ปี Population aged 6	ร้อยละของนักเรียน ต่อประชากร Pupils as percentage of pop.	สัดส่วนนักเรียน รัฐ : เอกชน Public : Private
2533 /1990	1,153,149	1,135,319	101.57	87 : 13
2535 /1992	1,109,019	1,110,343	99.88	87 : 13
2537 /1994	1,050,811	1,089,928	96.41	86 : 14
2539 /1996	1,102,425	1,073,656	102.68	85 : 15
2541 /1998	1,109,812	1,069,280	103.79	85 : 15

ตารางที่ 4 ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.1 ที่มีอายุ 6 ปี ต่อประชากรอายุ 6 ปี จำแนกตามปีการศึกษา

Table 4 Net Enrolment Ratio in Grade 1, by Academic Year.

ปีการศึกษา Academic yr.	นักเรียนอายุ 6 ปี Pupils aged 6	ประชากรอายุ 6 ปี Population aged 6	ร้อยละ Percentage
2533 /1990	-	1,135,319	-
2535 /1992	264,931 *	1,110,343	23.86
2537 /1994	301,928 *	1,089,928	27.70
2539 /1996	280,268 *	1,073,656	26.10
2541 /1998	397,121 *	1,069,280	37.14

* ไม่รวมกรุงเทพมหานคร (with the exception of Bangkok)

ตารางที่ 5 ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.1 ที่ผ่านการเตรียมความพร้อม จำนวนตามปีการศึกษา

Table 5 Percentage of Primary Grade 1 Pupils Attended Early Childhood Development Centers ,
by Academic Year.

ปีการศึกษา Academic yr.	จำนวนนักเรียน (No. of pupils)		ร้อยละ Percentage
	ป.1 grade 1	ผ่านการเตรียมความพร้อม Having attended ECD	
2533 /1990	1,153,149	815,341	70.71
2535 /1992	1,109,019	861,069	77.64
2537 /1994	1,050,811	884,862	84.21
2539 /1996	1,102,425	928,407	84.21
2541 /1998	1,109,812	1,043,268	94.00

ตารางที่ 6 ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.1-ป.6 ทั้งหมดต่อประชากรอายุ 6 - 11 ปี จำแนกตามปีการศึกษา

Table 6 Total Enrolment in Primary Education as Percentage of Population Aged 6-11, by Academic Year.

ปีการศึกษา Academic yr.	นักเรียน ป.1-ป.6 Pupils grade 1-6	ประชากร อายุ 6-11 ปี Pop. aged 6-11	ร้อยละของ นร. ต่อ ประชากร Pupils as percentage of pop.	สัดส่วน รัฐ : เอกชน Public : Private
2533 /1990	6,472,459	6,923,487	93.49	90 : 10
2535 /1992	6,173,701	6,802,734	90.75	89 : 11
2537 /1994	6,302,096	6,691,323	94.18	89 : 11
2539 /1996	5,858,010	6,569,881	89.16	87 : 13
2541 /1998	5,930,829	6,494,237	91.32	87 : 13

ตารางที่ 7 ร้อยละของนักเรียนชั้น ป.1-ป.6 ที่มีอายุ 6-11 ปี ต่อประชากรอายุ 6-11 ปี จำแนกตามปีการศึกษา

Table 7 Net Enrolment Ratio in Primary Education

ปีการศึกษา Academic yr.	นักเรียน อายุ 6-11 ปี Pupils aged 1-6	ประชากร อายุ 6-11 ปี Pop. Aged 6-11	ร้อยละ Percentage
2533 /1990	-	6,923,487	-
2535 /1992	4,772,417	6,802,734	70.15
2537 /1994	4,738,083	6,391,323	70.81
2539 /1996	5,067,915	6,569,881	77.14
2541 /1998	5,221,335	6,494,237	80.40

ตารางที่ 8 อัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามรายชั้นและปีการศึกษา

Table 8 Repetition Rate of Primary School Pupils , by grade.

ปีการศึกษา Academic yr.	อัตราการตกซ้ำชั้น (ร้อยละ) Repetition rate						
	ป. 1 grade 1	ป. 2 grade 2	ป. 3 grade 3	ป. 4 grade 4	ป. 5 grade 5	ป. 6 grade 6	รวม Total
2533 /1990	7.2	3.08	2.19	1.89	2.61	0.89	3.01
2534 /1991	10.6	3.53	2.41	1.99	2.59	0.8	3.73
2535 /1992	7.7	3.15	1.92	1.54	1.96	0.61	2.84
2536 /1993	7.66	2.9	1.86	1.51	1.84	0.59	2.73
2537 /1994	8.17	3.35	2.05	1.94	2.13	0.87	3.06
2538 /1995	8.23	3.42	2.09	1.88	1.97	0.83	3.1
2539 /1996	8.32	3.38	2.14	1.91	1.98	0.96	3.18
2540 /1997	7.53	3.17	1.99	1.89	1.94	1.0	3.01

ตารางที่ 9 อัตราการเหลือรอดถึงชั้น ป.6 และจำนวนปีเฉลี่ยเพื่อสำเร็จการศึกษา

Table 9 Percentage of Pupils Who Stay on Till Grade 6 and the Average Number of Years of Education

ปีการศึกษา Academic yr.	อัตราการเหลือรอด ถึง ป.6 (ร้อยละ) Pupils who stay on till grade 6 (%)	จำนวนปีเฉลี่ย เพื่อความสำเร็จการศึกษา Average no. of years of education	สัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพ ระดับประถมศึกษา Coefficient of efficiency
2533/34 1990/91	93.3	7.1	0.85
2535/36 1992/93	89.2	6.8	0.88
2537/38 1994/95	74.1	7.9	0.76
2539/40 1996/97	95.5	6.4	0.94

ตารางที่ 10 จำนวนข้าราชการ จำแนกตามวุฒิการศึกษาและปีการศึกษา

Table 10 Number of Teacher Civil Servants, by Academic Qualifications and Academic Year

ปีการศึกษา Academic yr.	ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป Teachers with Bachelor's degree or higher degree		ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี Teacher with less than Bachelor's degree	
	จำนวน (Number)	ร้อยละ (%)	จำนวน (Number)	ร้อยละ (%)
2533 / 1990	175,811	62.32	107,032	37.94
2535 / 1992	211,227	69.30	93,554	30.70
2537 / 1994	241,353	75.39	78,764	24.60
2539 / 1996	246,558	77.89	64,554	20.39
2541 / 1998	265,543	83.86	51,627	16.30

ตารางที่ 11 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู จำแนกตามปีการศึกษา

Table 11 Pupil - teacher Ratio, by Academic Year

ปีการศึกษา Academic yr.	จำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน (No. of pupils per one teacher)		
	รวม (Total)	กทม. (Bangkok)	ภูมิภาค (Upcountry)
2533 / 1990	22	26	* 22
2535 / 1992	22	26	22
2537 / 1994	21	24	20
2539 / 1996	21	23	21
2541 / 1998	21	23	21

ตารางที่ 12 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสัดส่วนนักเรียนรัฐบาลกับเอกชน จำแนกตามปีการศึกษา

Table 12 Gross Enrolment Ratio at Lower Secondary Level, and the Ratio of Students in Public Schools to Private Schools, by Academic Year

ปีการศึกษา Academic yr.	จำนวนนักเรียน No. of pupils	ประชากร อายุ 12-14 ปี Pop. aged 12-14	ร้อยละของ นร. ต่อประชากร Pupils as percentage of pop.	สัดส่วนนักเรียน รัฐ : เอกชน Public : Private
2533 /1990	1,394,129	3,515,128	39.66	89 : 11
2535 /1992	1,772,469	3,465,303	51.15	91 : 9
2537 /1994	2,200,323	3,477,361	63.28	93 : 7
2539 /1996	2,445,231	3,363,831	72.69	94 : 6
2541 /1998	2,426,931	3,340,414	72.65	94 : 6

ตารางที่ 13 อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามปีการศึกษา

Table 13 Net Enrolment Ratio at Lower Secondary Level, by Academic Year

ปีการศึกษา Academic yr.	จำนวนนักเรียน อายุ 12-14 ปี Pupils aged 12-14	ประชากร อายุ 12-14 ปี Pop. aged 12-14	ร้อยละของนักเรียน ต่อประชากร Pupils as percentage of pop.	ยกเว้นสังกัด Agencies excluded
2535 / 1992	1,084,494	3,465,303	31.30	สปช./ สช.
2537 / 1994	1,249,726	3,477,361	35.94	-
2539 / 1996	1,619,732	3,363,831	48.15	สช.
2541 / 1998	1,616,599	3,340,414	48.40	สช.

ตารางที่ 14 อัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1) จำแนกตามปีการศึกษา

Table 14 Transition Rate from Grade 6 to the 1st Year of Lower Secondary Level (Matthayom 1),
by Academic Year

ปีการศึกษา Academic yr.	นักเรียนที่จบ ป. 6 ปีการศึกษาก่อน Pupils completing grade 6 in previous yr.	เรียนต่อ ม.1 Pupils continue studying in lower secondary 1	ร้อยละ Percentage
2533 /1990	1,004,739	532,575	53.01
2535 / 1992	1,000,387	678,480	67.82
2537 / 1994	974,384	816,314	83.76
2539 / 1996	946,184	854,825	90.34
2541 / 1998	935,462	851,463	91.02

ตารางที่ 15 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามปีการศึกษา

Table 15 Gross Enrolment Ratio at Upper Secondary Level, by Academic Year

ปีการศึกษา Academic yr.	จำนวนนักเรียน No. of pupils	ประชากร อายุ 15-17 ปี Pop. aged 15-17	ร้อยละของนักเรียน ต่อประชากร Pupils as Percentage of pop.	สัดส่วนนักเรียน รัฐ : เอกชน Public : private
2533 /1990	833,862	3,096,621	26.93	76:24
2535 / 1992	944,970	3,112,752	30.36	73:27
2537 / 1994	1,184,722	3,116,242	38.02	74:26
2539 / 1996	1,146,183	3,092,110	37.07	77:23
2541 / 1998	1,679,878	3,047,264	55.13	83:17

ตารางที่ 16 จำนวนนักเรียน (พระภิกษุ สามเณร) ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จำแนกตามปีการศึกษา

Table 16 The Number of Pupils (Monks, Novices) in Dharma-pali Schools, General Education, by Academic year

ปีการศึกษา Academic yr.	จำนวนนักเรียน (No. of students)		
	ม. ต้น Lower secondary level	ม. ปลาย Upper secondary level	รวม Total
2535 / 1992	22,227	8,145	30,372
2537 / 1994	37,162	11,955	49,117
2539 / 1996	44,866	17,573	62,439
2541 / 1998	48,006	19,706	67,712
2542 / 1999	51,213	21,585	72,798

ตารางที่ 17 จำนวนนักเรียนด้อยโอกาสที่ได้รับการศึกษา

Table 17 Number of Disadvantaged Children Attending School

ปีการศึกษา Academic yr.	ก่อนประถมศึกษา Pre-primary level	ประถมศึกษา Primary level	มัธยมศึกษาตอนต้น Lower secondary level	รวม Total
2533 / 1990	2,179	38,539	3,181	33,899
2535 / 1992	2,656	38,394	5,229	46,279
2537 / 1994	7,692	35,796	7,577	51,065
2539 / 1996	9,002	40,348	11,230	60,580

ตารางที่ 18 สภาพการอ่านออกเขียนได้ของประชากร ปี พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2537

Table 18 Literacy Rate in 1990, 1994

ช่วงอายุ Age	ร้อยละของประชากรที่อ่านออกเขียนได้ Literacy among pop. (%)					
	ข้อมูลการสำมะโนประชากร พ.ศ. 2533 Population & housing census in 1990			การสำรวจการอ่านออกเขียนได้ พ.ศ.2537 Literacy survey in 1994		
	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female
6 ปี ขึ้นไป 6 yrs. Up	92.72	94.47	91.02	91.50	93.67	89.38
15 ปี ขึ้นไป 15 yrs. Up	93.19	95.46	91.02	93.28	96.07	90.57
15-24 ปี 15-24 yrs.	98.12	98.43	97.81	98.57	98.67	98.47

ตารางที่ 19 ร้อยละของคนในครัวเรือนอายุ 14 - 50 ปี ที่อ่านออกและเขียนภาษาไทยได้ ปี พ.ศ. 2541

Table 19 Literacy Rate among 14-50 Year-old Household Members Who Were Literate in Thai, 1998

ภาค Region	จำนวนคนที่สำรวจ Pop. of samples	ผู้อ่านออกเขียนได้ No. of pop. who are able to read and write	ร้อยละ Percentage
เหนือ (North)	4,708,699	4,410,162	93.7
ตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast)	8,903,217	8,832,179	99.2
ใต้ (South)	2,919,265	2,848,471	97.6
กลาง (Central)	4,366,857	4,325,602	99.1
รวมทุกภาค (Total)	20,898,038	20,416,414	97.7

ตารางที่ 20 ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกรมวิชาการ
ปีการศึกษา 2533-2539

Table 20 Percentage of Grade 6 Pupils Passing the National Standard Test in 1990-1996

วิชา/ปีการศึกษา	ร้อยละของนักเรียนที่สอบผ่าน			
	Pupils passing the standard test (%)			
Subject / Academic yr.	2533 1990	2535 1992	2537 1994	2539 1996
ภาษาไทย (Thai)	90.34	98.55	97.47	94.65
คณิตศาสตร์ (Mathematics)	88.87	87.73	84.64	83.94
วิทยาศาสตร์ (Science)	93.33	97.56	85.48	90.97
คิดและแก้ปัญหา (Problem solving)	98.14	97.58	91.47	87.66
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ (Work-oriented)	70.60	90.31	89.94	81.49
สังคมศึกษา (Social study)	93.93	96.24	96.95	92.86
พลานามัย (Health education)	-	-	91.22	87.66

ตารางที่ 21 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผ่านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกรมวิชาการ
ปีการศึกษา 2533-2538

Table 21 Percentage of Average Scores of Lower Secondary Students Passing the National Standard Test
In 1990-1996

วิชา/ปีการศึกษา Subject / Academic yr.	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ Percentage of average scores			คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ โดยรวม Average scores (over view)
	2533 1990	2536 1993	2538 1995	
	ภาษาไทย (Thai)	64.35	55.49	57.75
ภาษาอังกฤษ (English)	-	-	34.74	-
คณิตศาสตร์ (Mathematics)	39.98	43.12	33.65	39.17
วิทยาศาสตร์ (Science)	53.06	49.12	45.34	47.23
คิดและแก้ปัญหา (Problem solving)	51.24	72.94	39.87	57.36
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ (Work - oriented)	59.85	52.47	40.75	53.00
สังคมศึกษา (Social study)	60.22	57.43	45.82	51.54
พลานามัย (Health education)	-	54.11	60.21	-

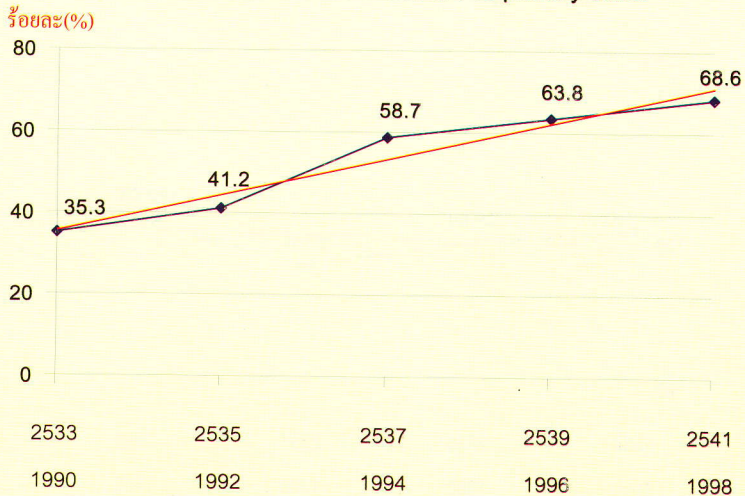
การประเมินผล

การจัดการศึกษาพื้นฐานเพื่อปวงชน

EFA-2000

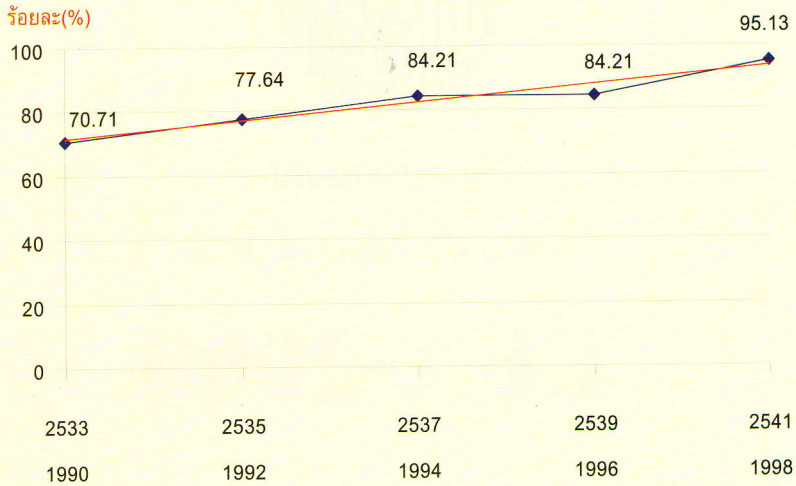
อัตราการเข้าเรียนอย่างหยابของ น.ร. ก่อนประถม

Gross Enrolment Ratio in Pre-primary Level

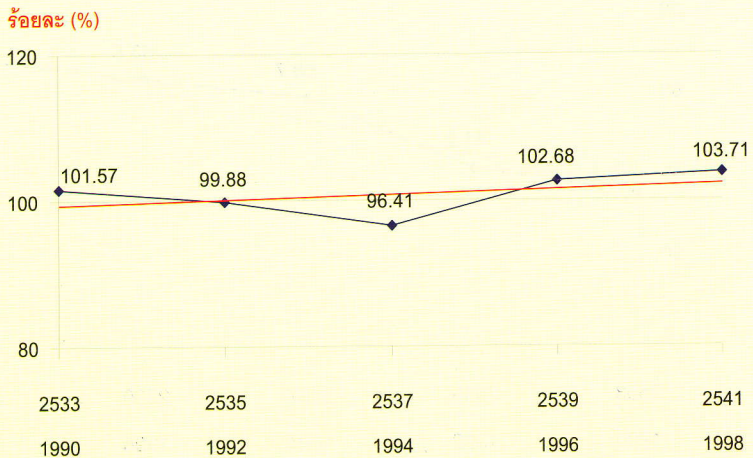
ร้อยละ น.ร. ป.1 ที่ผ่านการเตรียมความพร้อม

Grade 1 Pupils Attended Early Childhood Care Service

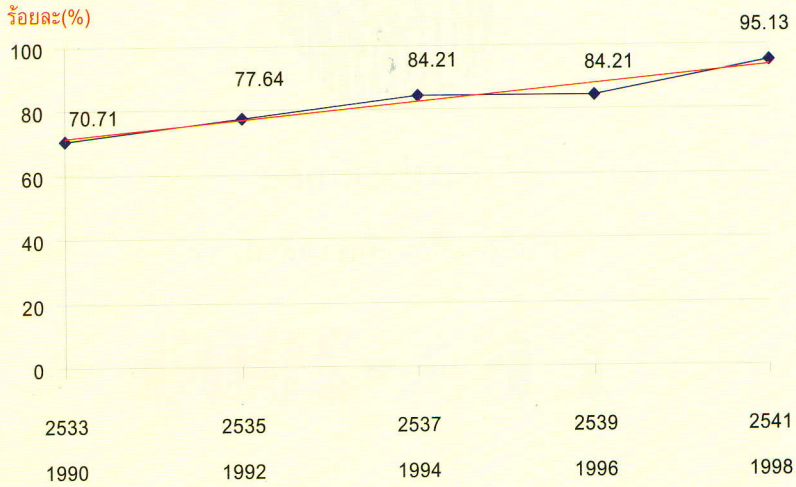
อัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบชั้น ป.1

Apparent (Gross) Intake Rate (Grade 1)

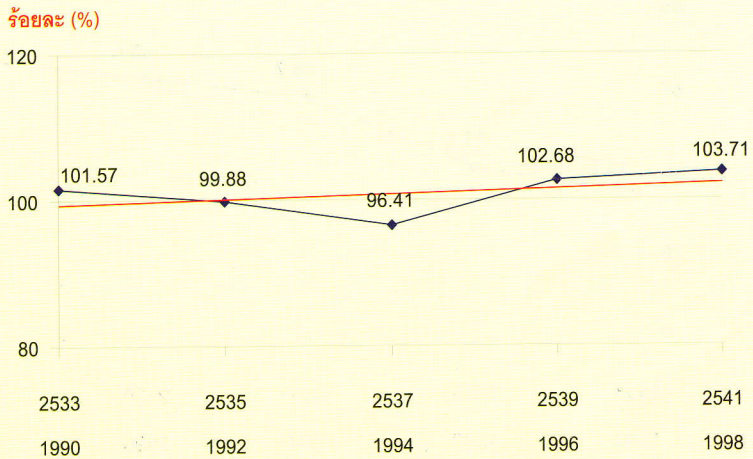
ร้อยละ น.ร. ป.1 ที่ผ่านการเตรียมความพร้อม

Grade 1 Pupils Attended Early Childhood Care Service

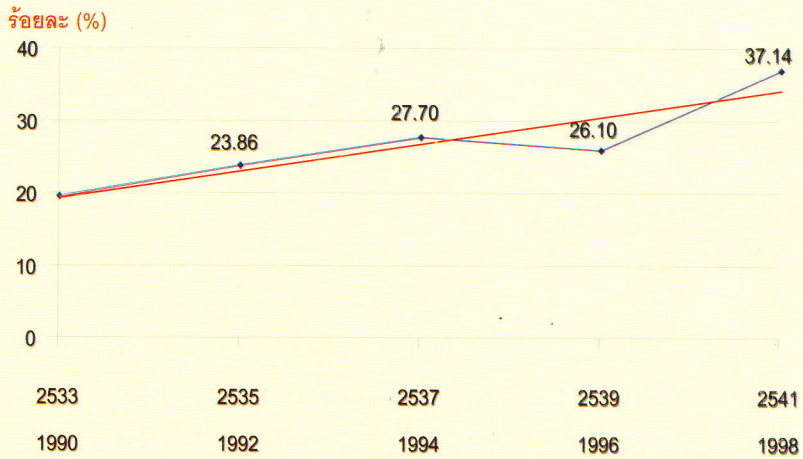
อัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบชั้น ป.1

Apparent (Gross) Intake Rate (Grade 1)

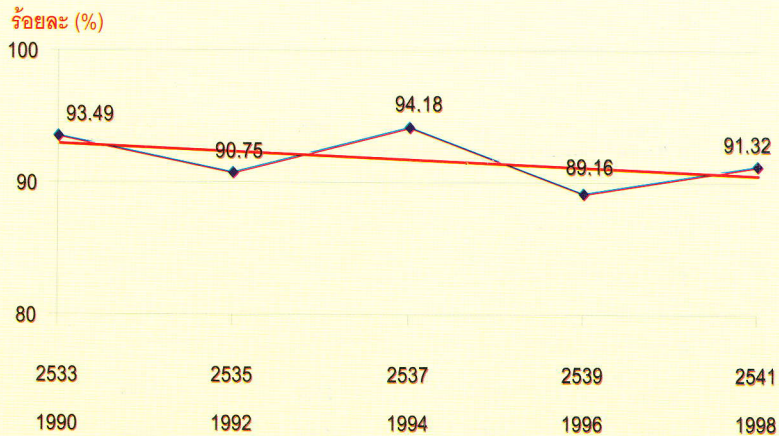
อัตราการเข้าเรียนชั้น ป.1 สุทธิ

Net Intake Rate (Grade 1)

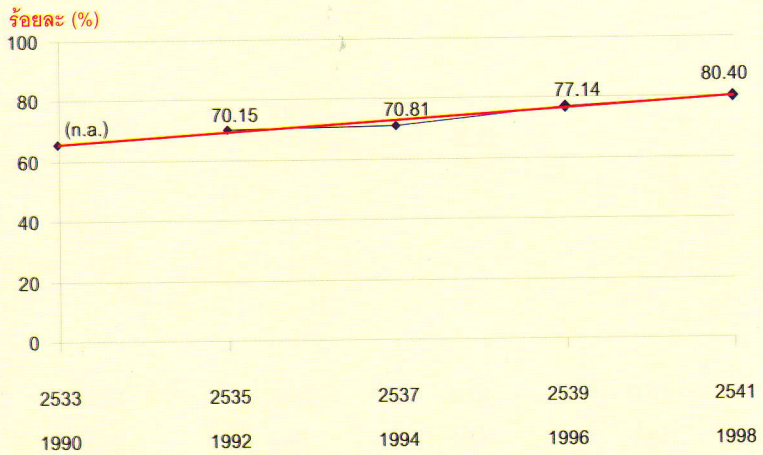
อัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบ ระดับประถมศึกษา

Gross Enrolment Ratio (Primary Level)

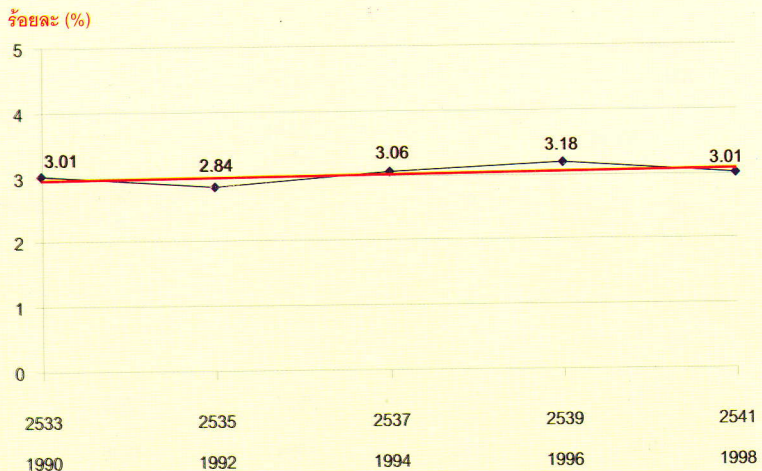
อัตราการเข้าเรียนสุทธิ ระดับประถมศึกษา

Net Enrolment Ratio (Primary Level)

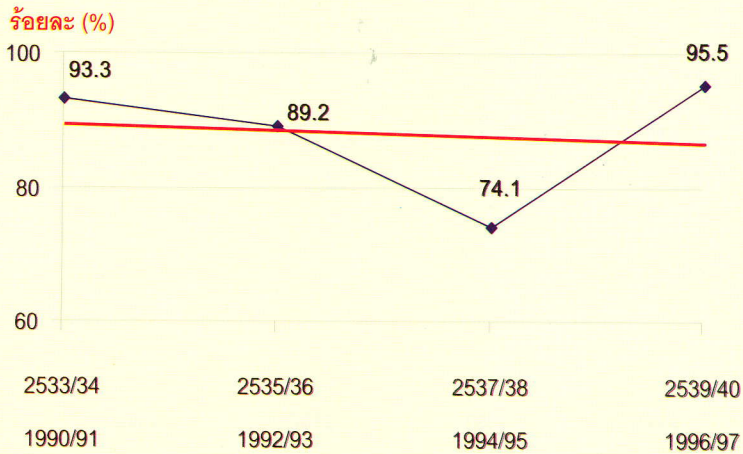
อัตราซ้ำชั้น น.ร. ประถมศึกษา

Repetition Rate (Primary Level)

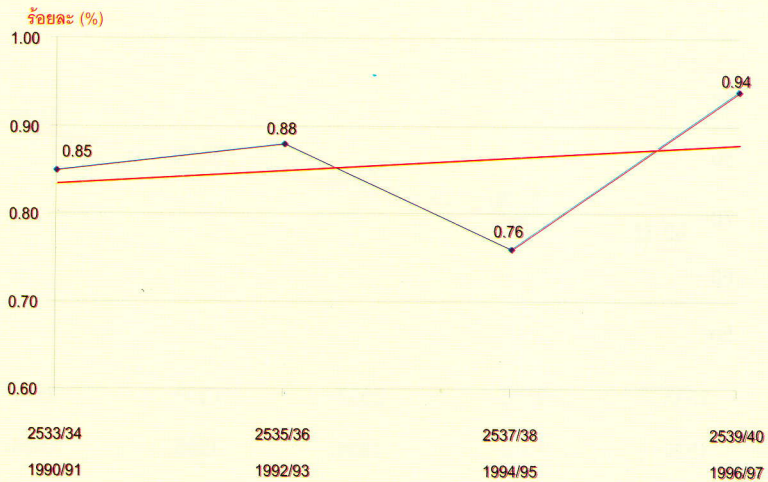
อัตราการเหลือรอดถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Survival Rate to Grade 6

สัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา

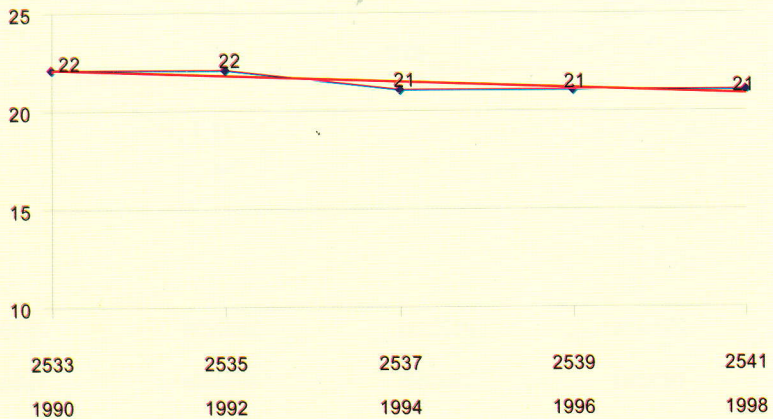
Internal Efficiency Rate

อัตราส่วนนักเรียนต่อครู

Pupil-Teacher Ratio

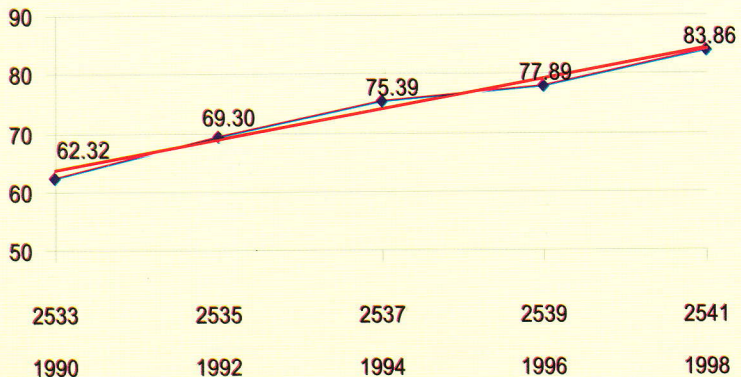
จำนวน (number)

ร้อยละครูประถมที่มีวุฒิ ป.ตรีขึ้นไป

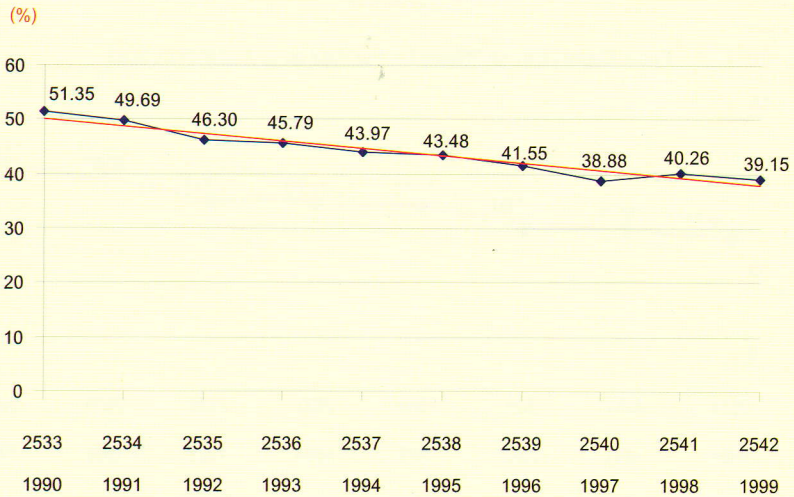
Primary School Teacher with Bachelor's Degree or Higher Degree

ร้อยละ (%)

ร้อยละของงบดำเนินการของรัฐในระดับประถมศึกษา ต้องบรยายจ่ายด้านการศึกษาทั้งหมด

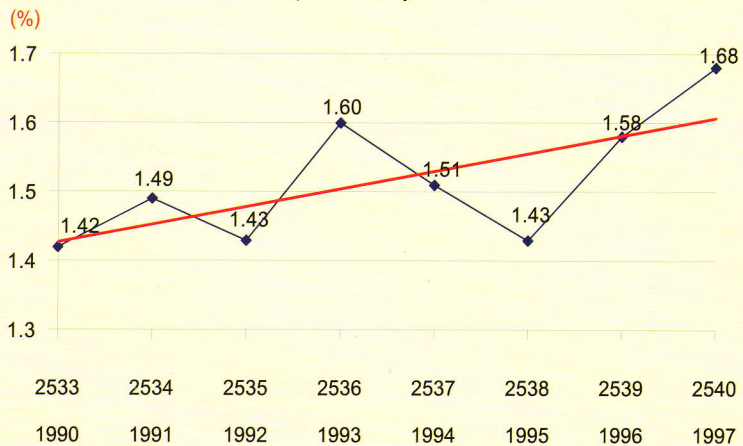
Public Current Exp. on Primary Ed. as % of Total Public Current Exp. on Ed.

ร้อยละของงบดำเนินการของรัฐในระดับประถมศึกษา

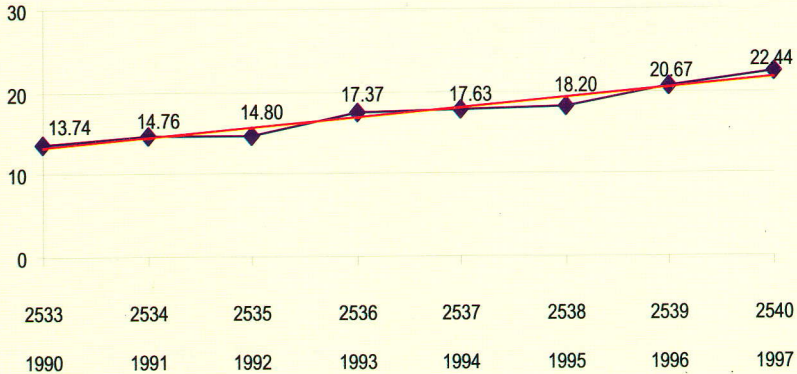
ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ

Public Current Exp. on Primary Ed. as % of GNP

ร้อยละของงบดำเนินการของรัฐต่อหัวของนักเรียนในระดับประถมศึกษา
ต่อรายได้ประชากร

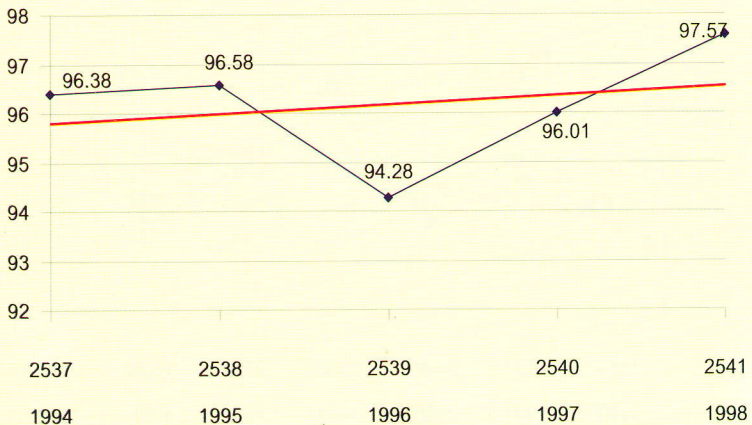
(%) Public Current Exp. on Primary Ed. Per Pupil as % of GNP Per Capita

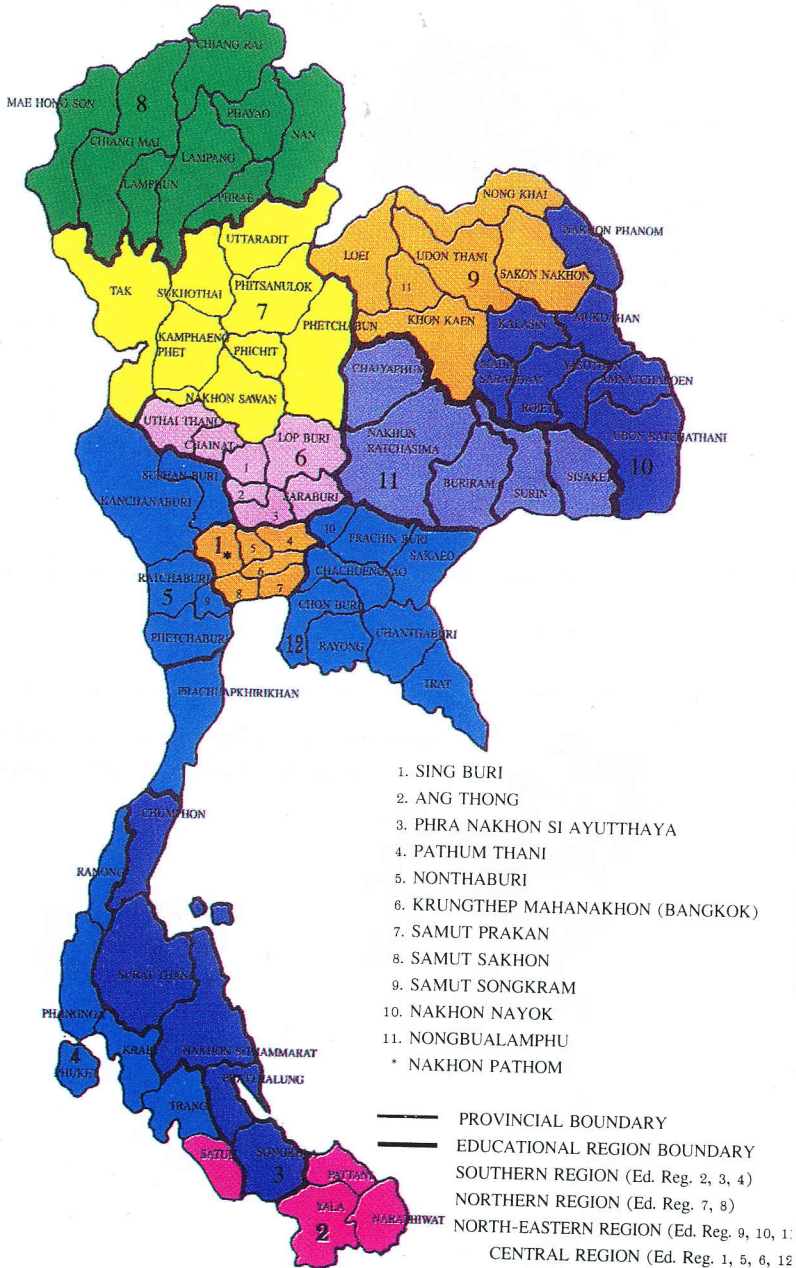
อัตราการรู้หนังสือของประชากรอายุ 15-40 ปี (2541)

Literacy Rate of 15-50 Year Olds Year 1998

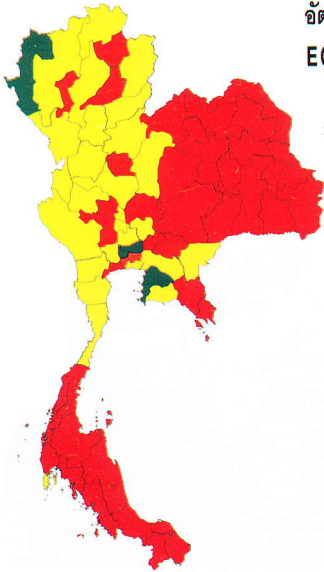
ร้อยละ(%)

MAP OF EDUCATIONAL REGIONS

อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนระดับก่อนประถม (2541)
ECCD Gross Enrolment (1998)

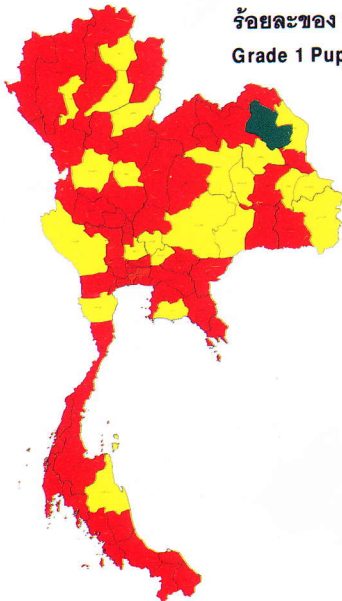

68.64

ร้อยละ (%)

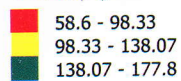

ร้อยละของ นร. ป.1 ที่ผ่านการเตรียมความพร้อม (2541)
Grade 1 Pupils Who Attended ECCD Programme (1998)

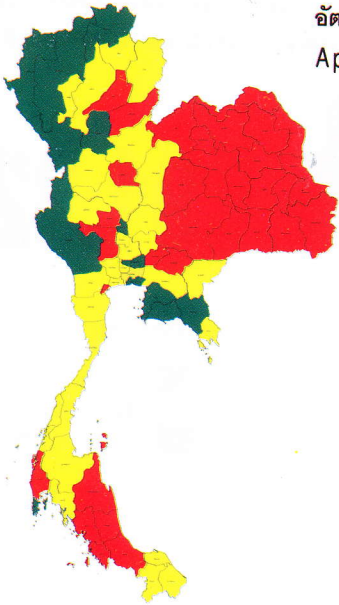

95.13

ร้อยละ (%)

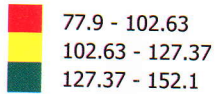

อัตราการเข้าเรียน ป.1 อย่างหยาบ (2541)
Apparent (Gross) Intake Rate (1998)

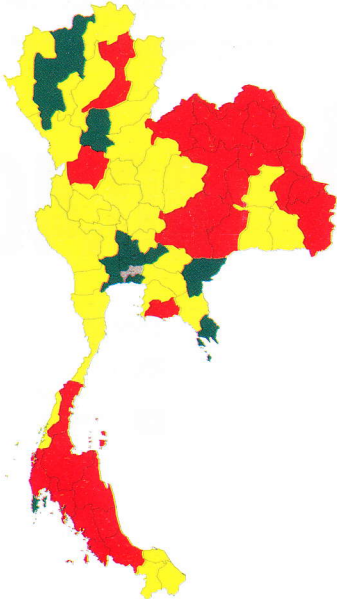

103.79

ร้อยละ (%)

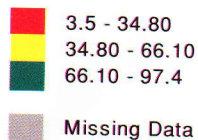

อัตราการเข้าเรียน ป.1 สุทธิ (2541)
Net Intake Rate (1998)

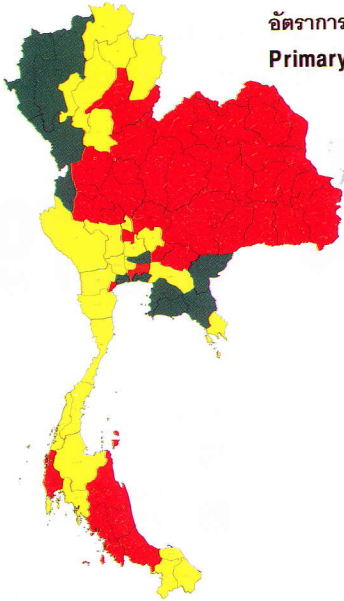

37.14

ร้อยละ (%)

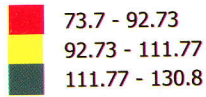

อัตราการเข้าเรียนอย่างหยวน ระดับประถมศึกษา (2541)
Primary School Gross Enrolment Ratio (1998)

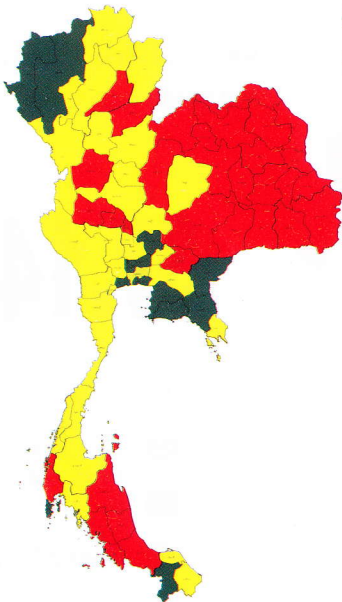

91.32

ร้อยละ(%)

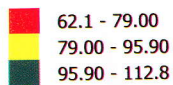

อัตราการเข้าเรียนสุทธิ ระดับประถมศึกษา (2541)
Primary School Net Enrolment Ratio (1998)

80.40

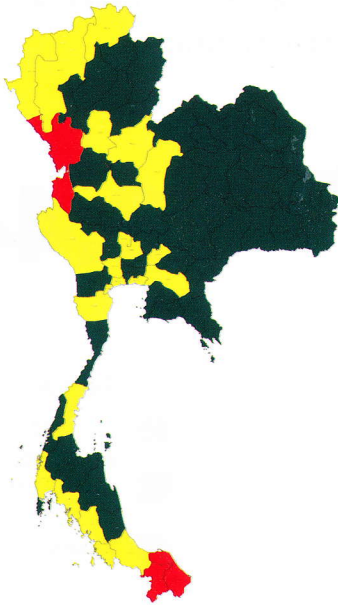
ร้อยละ(%)

อัตราซ้ำชั้น (2539)
Repetition Rate (1996)

3.18

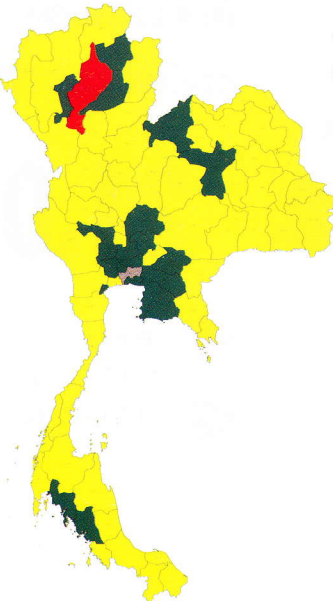
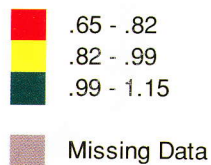
ร้อยละ (%)

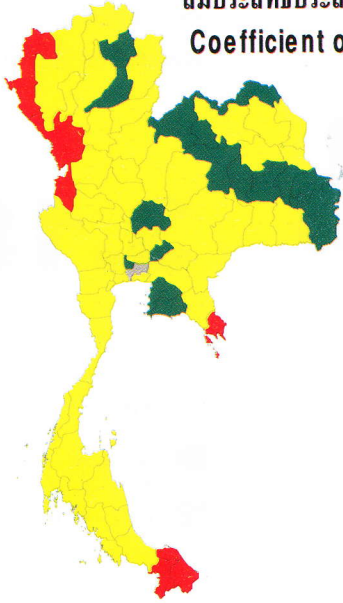
อัตราการเหลือรอดถึงชั้น ป.6 (2541)
Survival Rate to Grade 6 (1998)

0.94

Rate

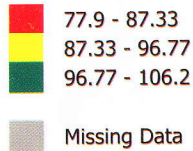

สัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
Coefficient of efficiency

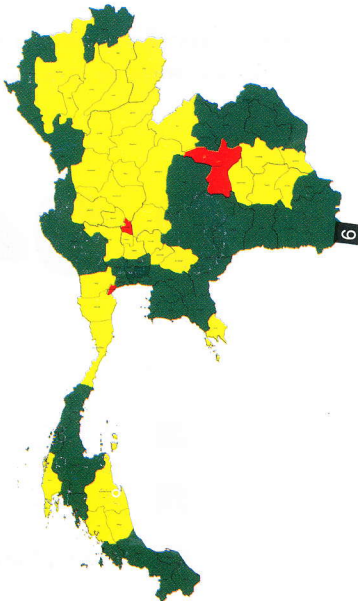

93.44

อัตรา (Rate)

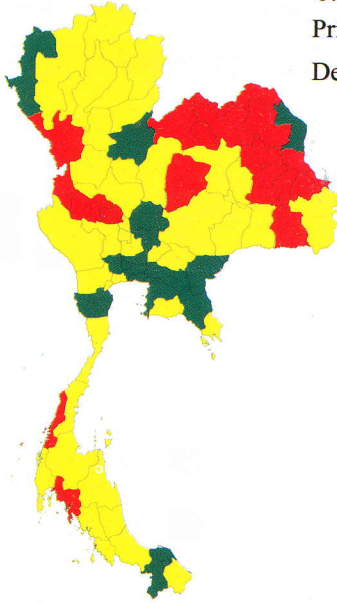
อัตราส่วนนักเรียนต่อครู (2541)
Pupil-Teacher Ratio (1998)

21.0

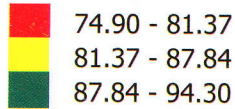

อัตราครูวุฒิปริญญาตรี (2541)
Primary School Teachers with Bachelor's
Degree or Higher Degree

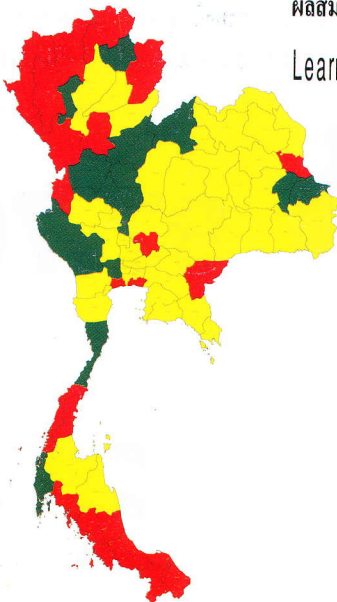

83.86

ร้อยละ (%)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของ น.ร.ป.6(2539)
Learning Achievement in Math (Grade 6, 1996)

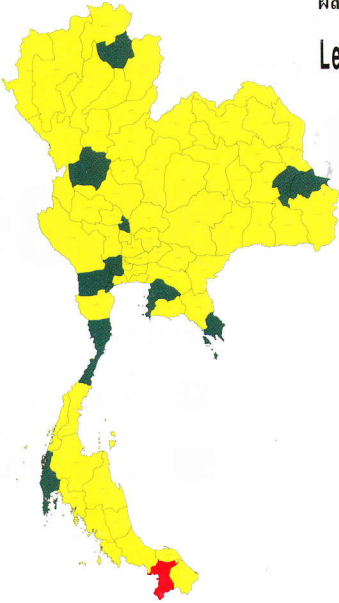
15.88

คะแนนเต็ม (Total Scores) = 30

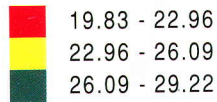
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของ น.ร.ป.6(2539)

Learning Achievement in Thai (Grade 6,1996)

24.8

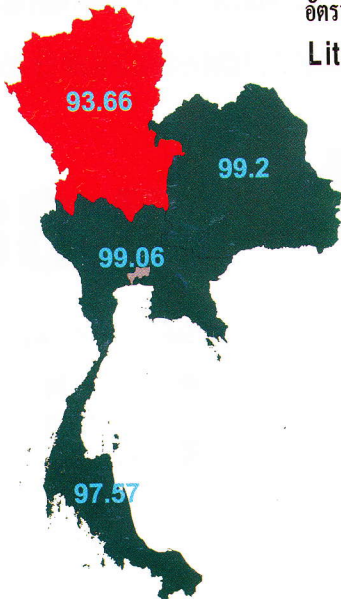
คะแนนเต็ม (Total Scores) = 40

อัตราการรู้หนังสือของประชากรอายุ 15-50 ปี (2541)

Literacy Rate of 15-50 Year Olds

Year 1998

97.70

ร้อยละ(%)

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

*Ministry of Education
Thailand
April 2000*